

NÉPÚJSÁG

A természet kalendáriuma

CLII.

Nyílnak az apácavirágok. Az érdeslevelűek családjába tartozó selymes tapintású, még latin nevében is - *Nonea pulla* (L.) DC. - kecses növényke kicsiny, már-már feketés bíbor színű, virágai május-június hónapokban száraz réteken, kaszálókon, s a (zarándok)utak mentén is nyílnak. Sokan rá sem hederítenek árva jelentéktelenségükre. Valódi árvái, árvácskái ők a növényvilágnak.

Az árvácskavirág nagyon várta a napsugár üzenetét. Megszokta már, hogy a reggeli szellővel a nap is a fülébe súgjon, s fájt neki, hogy a nap haragos fellegek mögé bújt, és nem gondolt vele. Egy bő reggeli harmat után elküldte az illatát a Naphoz, hogy megkérdezze:

– Nap, szeretsz-e még engemet?

Az illat fölszállott a levegőbe, de kósza felhők szétsodorták. Az üzenet nem jutott el a Napig.

Másnap a színét küldte föl az árvácskavirág a Naphoz. Akkor nedves ködök szállottak a völgyre, és elvették a virág színét...

A harmadik nap új bimbó feslett az árvácskatövön, s a kis virág a szerelmét küldte föl a Naphoz.

A szerelem áttört a ködök testén, átbújt a fellegek között, és rászállott a Napra. És a fellegek szétoszlottak, és a ködök meleg esőkké váltak; a Nap szembe tűzően tapadt a kis árvácska virágra, és a kis árvácskavirág boldog volt.

*Az árvácskavirág meséjének szerzője az Erdélyi Helikonos **Balázs Ferenc** mészköi unitárius pap, 1937. május 22-én küldte utolsó életszerelm üzenetét a Mindenségnek. Az idén halála napja éppen Pünkösdtől előzi.*

*Pünkösdi napi esésre,
Ne várj áldást a vetésre.*

A három legnagyobb egyházi ünnep közül a Pünkösdi 50 nappal húsvét után következik, vagyis szintén mozgóünnep. Az egyház születésnapja, a Szentlélek eljövételének ünnepe az egyház tanítása szerint, liturgikus színe a piros, természetes jelképei zöld ág és a rózsza. Mindemellett a leginkább elfogadott pünkösdi rózsza a rózsaszínű *Paeonia*.

Pünkösdi hétfőjére beállt a sorba Orbán is:

*Orbán napja hogyha fényes,
A vincellér, mint páva, kényes.*

Ha Orbán nevet, a szőlő sír!

I: Szent Orbán pápa valószínű 230. május 23-án szenvedett vértanúhalált. Ő rendelte volt el, hogy a miseáldozat kelyhéi és tányérkáját (a patenát) nemesfémből készítsék. Ezért kehellyel, később szőlőfürttel a kezében szokták ábrázolni. Részben ezért választották a szőlőművesek, kádárok, kocsmárosok patrónusuknak.

Az Orbán napja körül elhűvösödő időjárás az éppen virágzó szőlőnek ártalmára szokott lenni. Ha neve napján szép idő járja, szobrát felvirágozzák, ha hűvöset merészel hozni, kövel dobálják a szobrát.

Pünkösdi tája a hazatérések ideje is: a szülőfaluba, temetőbe, a somlyói nyeregbe...

*Az esti fátyolon keresztül csak derengve látszik a torony, de ahogy a száját sötétben is megkapja az ember, olyan pontosan tudom én is, hogy mi hol van ott a derengésben. Valósággal nyugbe ver valami különös érzés, amelyhez hasonlót soha semmi sem ébresztett bennem, csak a föld, hol ringott a bölcsőm. Nem öröm, nem fájdalom ez az érzés; nem szárnyalás és nem is megenyhülés. Kehely talán, miben e földi élet levének kivonata van: az a titokzatos, egyetlen ital, melybe a kerek földnek mindenféle fűszere egybefőzetett. Ízében mind ott találod az édes és keserű fűszereket, a mérgezőket és a gyógyítókat, nemkülönben a kábítókat és józanító fűszereket. Isten s majd szülő nem kérdezte tőlünk, hogy innánk-e belőle, hanem megittattak, mint tehetetlen áldozatokat. S ami éltetett egyfelől, megmérgezett ugyanakkor: s mint testnek és léleknek legnagyobb szenvedélyét, azóta sem tudjuk leszokni ezt az italt. Rabjai vagyunk. - írta a **Szülőföldem**ben az 1966. május 26-án lelkében Farkaslakára megtért **Tamási Áron**. (Hogy aztán amikor koporsója is visszatért volna a szülőföldre, a Farkaslakát a román vasút összetévesztette Lupénnyel, az, nemcsak az irodalomtörténet, egyik legkülönösebb esete.) - És nem tehetünk egyebet: hordjuk ezt az örökös, láthatatlan bilincset, mely egymagában is elegendő volna arra, hogy az ember szabad soha ne lehessen. S még úgy a legjobb, ha megadással hordjuk, és rozsdáit magunk takarítjuk, mert aki lázadva összetöri ezt a kelyhet, a hegyeket teszi egyenlővé a sík földdel, hogy magának zugot sehol ne találhasson.*

Az apácavirág kelyhecskéiből harmatot szürcsölő napsugár ígézetében, maradok kiváló tisztelettel:

Kiss Székely Zoltán

Kelt 2015-ben, Pünkösdi péntekén

1. ábra Pünkösdi rózsák

2. ábra Az árvácska apácavirág